

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Discrimen inter dubitationem, suspicionem, opinionem, & iudicium,
numero 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

LIBER NONVS,
IN DECALOGVM.

Non falsum testimonium dices.

Falsum testimonium affers contra proximum, primò intra te ipsum, si temerè de illo judicas; secundò, coram iudice, si falsò eundem proximum denuncies, accuses, infames, &c. tertio, coram non iudice, si de eodem peccatam obloquaris; de quibus omnibus hic erit breviter disputandi locus.

CAPVT PRIMVM.

De falso, seu temerario iudicio.

Discrimen inter dubitationem, suspensionem, opinionem, & iudicium.

Hæ quatuor voces, dubitatio, suspicio, opinio, & iudicium, in hac re nostra, sic differunt. Si intellectui proponatur aliquod obiectum, circa quod debeat iudicare aliquid, de quo sufficientia indicia minus apparent, unde is hæreat, nesciatque, an affirmare potius debeat, an negare, dicitur esse dubius; & si quidem intellectus tunc veluti suspensus & perplexus nullum actum eliciat, dicitur dubitare negativè; si verò eliciat actum, quo se dicit dubitare, dubitabit adhuc negativè; sed quia additus jam est eiusmodi actus quasi reflexus, dicitur ab aliquibus dubitare positivè.

2. Quod si intellectus, ex insufficientibus indicijs, incipiat adhærere uni parti, licet imperfectè, & cum magna formidine oppositi, dicitur eiusmodi actus suspicio propriè dicta; si verò ex iisdem insufficientibus indicijs adhærere uni parti determinatè, licet cum aliqua formidine oppositi, dicitur opinio: unde advertis, suspensionem propriè dictam, esse veluti inchoatam & imperfectam opinionem, ab eaque distingui secundum magis & minus.

3. Si denique firmiter intellectus uni parti adhærere ita, ut saltem moraliter de re non dubitet, dicitur iudicium certum elicere. Dixi (saltem moraliter) id enim satis superque est ad iudicium certum practicè: nam ad iudicium certum speculativè, debet addi evidentia, per quam iudicet intellectus, aliter rem se habere metaphysicè non posse.

Conditioes requisita, ut iudicium sit mortale.

4. Iam verò certum est primò, iudicium temerarium ex se esse peccatum mortale, quia sic gravis contra iustitiam injuria fit proximo. Neque valet dicere; probabiliter docent nonnulli non esse mortale, etiam sine causa, crimen os-